

LISTEK.

Soterija.

(Po nemškem izvorniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov.)

(Dalje.)

Drugo poglavje.

„Jaz vem gotovo“, mu reče ta, „da je Soterija kristjanka; kajti videl sem jo že kot otroka, da je bila s stariši in z bratoma pri tajnih sestankih.“

„Torej tudi njeni stariši“, je zaklical Ambrozij, „so pripadali tej verski vrsti? Neverjetno! Nikdar nisem ničesar opazil na mladih bratih, kar bi potrjevalo to sumničenje.“

Sicer pa, če sta bila brata kristjana in sta vendar ostala razumna mladeniča, hrabra vojščaka in ljubeznjiva bojna tovariša, kako je mogla taista vera deklici potem tako glavo zmešati, da se je odpovedala vsemu veselju družinskega življenja, da bo ovenela kakor cvetlica v puščini.

Migljaj, ki ga mu je dal Korintij o neki čudoviti jedi, ki krepča kristjane pri vseh žrtvah, je dražilo Ambrozijevo radovednost še bolj, da bi bil priča tej svečanosti in bi neopažen spoznal skrivnosti krščanske vere.

„No“, odgovori Korintij po kratkem premišljevanju, „če ti ne manjka poguma, bi se to pač lahko zgodilo.“

„Jaz sem vojak“, odgovori Ambrozij, nevoljen vsled te opombe, „in če bi trebalo, bi se poskusil z dvajsetimi sovražniki.“

„O, tvoj meč nima pri tem ničesar opraviti. Ti moraš imeti pogum, priti na kraj, kjer pokopavajo kristjani svoje mrtvece.“

„Beži, jaz se ne bojim strahov! In kako bi mogel biti tam prisoten pri kaki daritvi?“

„V prihodnjih dneh“, odgovori Korintij, „bodo kristjani v Apijevi ulici obhajali spomin mučenca Evtihija.“

„Dobro, pa pojdem tjakaj.“

Korintij se je nehote nasmehnil.

„Zaradi velike previdnosti“, reče ta, „h kateri so prisiljeni kristjani zaradi strašnega preganjanja, bo težko priti do njih. Ti veš, da je prvi ukaz božanstvenega Dioklecijana zaplenil vse premoženje, cerkve in pokopališča kristjanov; le skozi skrivne vhode morejo priti v svoja podzemna pokopališča.“

Po nekoliko dnevih pa je Ambrozij vendarle vele poklicati Korintija k sebi in mu reče: „Čim bolj je tvoj načrt pustoloven, tem bolj me miče. Velja, poizvedi čisto natanko za dan in uro njihovega sestanka; jaz bom med tem uredil vse potrebno.“

V katakombah.

Cemeterij ali podzemeljski mirodvor, ki se razteza dandanes okoli in pod cerkvijo sv. Sebastijana, približno pol ure pred apijskimi vrati, se je imenoval v starem času „Cemeterium apostolorum“, ker sta počivali tukaj nekaj časa trupli sv. apostolov Petra in Pavla. Tukaj je bil pokopan okoli leta 300 mučenec Evtihij; grobni napis papeža Damaza nam opisuje strašne muke, ki jih je prestal zavoljo Kristusa. Zraven njega je bil pokopan tudi sv. Sebastijan, najimnitnejši izmed mučencev, ki počivajo na tem pokopališču. Ker pa je dal cesar zasuti stopnice v cemeterij, so napravili krščanski pogrebci skrivni vhod v katakombe iz bližnjega arenarija ali iz peščene jame.

Ambrozij nikakor ni spoznal nevarnosti, ki se jim je izpostavil pri svojem podjetju. Tudi ga niso strašile te nevarnosti, in vsi pomisleki so bili odstranjeni vsled upanja, da bo videl Soterijo in spoznal čarovnika, ki mu je odtujil srce mlade gospe. Orfej je šel v temni podzemeljski svet, da bi iztrgal iz rok smrti svojo Evridiko ter jo zopet pripeljal na zlati-

mi žarki obsevane zemljo; ali naj se še pomišlja slediti svoji izvoljenki v strašno mesto mrtvih, da bi jo oprostil čarovnika, ki jo ima v sponah? Toda njegova strast mu ni dala miru. Ni se hotel prepričati samo osebno, ali je sprejela Soterija krščansko vero ali ne, temveč videti je hotel z lastnimi očmi to družbo pri svojem skrivnem opravilu, da bi potem lažje izmisлил sredstva, s katerimi bi mogel potem preprečiti vsak vpliv družbe na devico. „Ali se naj“, tako je govoril sam pri sebi, „sramotno umaknem pred trdnjavo, ki ni padla takoj pri prvem naskoku? Nikakor ne, ravno ta up je ost, ki me izpodbađa, da premagam trdnjavo, katere posest je največja sreča v mojem življenju.“

Oblečen kot poljedelec, s svečo in kresalom v roki, korakal je Ambrozij na praznik zgodaj zjutraj — bilo je namreč 4. svečana — po potu proti apijskim vratom. O vsem ga je poučil Korintij, ki je vse opazoval kot kristjan. Zvezde so bile še na nebu in so gledale ljubeznjivo na zemljo, ki se je še zibala v sladkem spanju; resnobni in veličastni so bili grobovi na vsaki strani apijske ceste; mrzla jutranja sapa pa je prisilila popotnika, da se je zavil bolj v svoj, iz ovčjih kož sešiti kožuh.

Nekaj korakov pred vrati je došel hromege človeka, ki se je opiral na bergljo. Brez dvoma je bil kristjan; kaj drugega bi bilo prignalo tega berača semkaj? Gotovo mu ga je privedla semkaj Sreča.

Zato ga je pozdravil Ambrozij: „Mir s teboj, brate!“ ter ga vprašal, gre li tudi on v grobišče apostolov, da bo navzoč pri današnji slovesnosti, ki se bo obhajala na čast mučenca Evtihija. Da bi pa takoj vzbudil zaupanje, se je izdal za osvobojenca plemenite gospe Soterije, ki je imela v bližini Ancija posestvo, s katerega je prišel še-le prejšnji večer zelo pozno.

Ambrozij si nikakor ni mislil, da je ta berač — imenoval se je Krispin — straža, ki so jo postavili semkaj kristjani, da pazi, ali ni nič sumljivega v bližini.

Krispin mu je odgovoril navidezno popolnoma mirno, spoznal pa je takoj, da ta ni navaden delavec, kakor kaže njegova obleka. Ambrozij je vprašal že tako dvomljivo, da mu je lahko odgovoril Krispin še bolj dvomljivo na njegovo zvito vprašanje. Zato je lahko sumničel Krispin, da je ta poljedelec ogleduh.

Zelo je bil presenečen Ambrozij, ko je slišal, da bosta prišla prepozno k službi božji; kajti še-le včeraj se je naznanilo, da se prične služba božja uro poprej kakor navadno.

Ambrozij je postajal vedno bolj nevoljen, ker se je pomikal njegov spremljevalec le počasi; bal se je, da bo vsa slovesnost že pri koncu, ko bosta prišla tja. Nazadnje sta vendarle dospela do cilja; berač je krenil na desno od apijske ceste po stranski poti in šel vedno pred Ambrozijem, prestopil živo mejo in sta bila pri vhodu votline, popolnoma skrite v drevju in z grmovjem obrastle. Pogrebec, ki je tam stal, ga je nezaupljivo pogledal, ko je spoznal tuj obraz; toda smehljajoče je pripomnil Krispin:

„Bodi brez skrbi, najboljši prijatelj! Evo tovariša, ki ti ga posebno priporočam v varstvo.“ Kristjani so se imenovali med seboj „bratje“; kako bi naj torej slutil Ambrozij, da je naziv „najboljši prijatelj“ dogovorjeno znamenje preteče nevarnosti in pomeni ravno nasprotno?

Popolnoma ravnodušno je nadaljeval berač: „Ker sem jaz že utrujen, pelji ga ti, in sicer po najkrajši poti tamkaj po lestvi k službi božji, med tem bom pa jaz stražil tukaj.“

Ko sta si pripravljala bakljo, si je hotel Ambrozij natančneje ogledati spremljevalca. Na njegovem obrazu je takoj spoznal nekaj sumljivega, ki ga je vznemirilo, toda predno se je tega popolnoma zave-

del, je že stopal pogrebec po temnem hodniku; zato je moral hiteti, da mu je sledil.

Ako bi bil sedaj še enkrat pogledal berača, ki se je smehljaj kakor lovec, ki od daleč opazuje divjačino, bližajočo se zanki, bi gotovo ne bil storil korača več.

„Torej ta blaga Soterija, ta angel je, ki jo hočeš ti pogubiti!“ je mrmral sam pri sebi Krispin. — „Hočem jo svariti, da se bo dobro varovala. Seveda bi bilo najbolje, da bi šel za njima in bi naklestil tega nesramneža s pomočjo pogrebca tako, da bi si ravnal kosti 14 dni.“

Ker je pa uvidel Krispin, da to le ne gre, se je pomiril, ko se je spomnil, da bo ta ovaduh potreboval vsekakor dobro uro če ne več, predno bo prišel zopet na svetlo. Do tedaj se bodo pa kristjani že razšli v mesto in tako bo vsaj za danes preprečen njegov naklep.

Pogrebec, ki je imel gorečo bakljo v roki, je peljal Ambrozija po temnih hodnikih podzemeljskega pokopališča, ki jih je pa slabo razsvetljevala baklja. Črez nekaj časa sta prišla po zelo ozkih stopnicah v mirno prebivališče mrtvih.

Po lestvi, ki jo je omenil že Krispin, se je prišlo v drugo nadstropje pokopališča; verniki pa so bili zbrani še nižje.

Lestva, po kateri sta dospela popotnika, je bila zelo ozka in slaba, in ko je stopal Ambrozij za svojim spremljevalcem po njej, je nehote vzkliknil: „Pri Jupiteru! To je kozja steza!“

Kristjan, ki se pridružuje! Takoj je bil pogrebec na jasnem glede Ambrozijevega značaja.

Ambrozij si prižge svečo, ki jo je prinesel s seboj na baklji, in oba sta šla naprej po ozkih in nizkih hodnikih. Na vsaki strani grob pri grobu, počivališča odraslih kakor tudi otrok, tuintam so bile tudi vdolbine v steno, okrašene s podobami, na vse strani pa so držali hodniki v neprodorno temo, kdo ve kam.

Ambrozij je zvesto sledil svojemu spremljevalcu, ki je vedno bolj pospeševal korake; zavoljo neke skrivne slutnje je prebral tupatam kak grobni napis, ali pa si je napravil znamenje, kjer se je zavila pot v nasprotno stran.

Slednjic se mu je zdelo, da sliši od daleč petje. Torej mora že vendar nehati to tajno potovanje.

Nakrat pa zavihiti spremljevalec svojo bakljo na desno in levo ter jo spusti v brezidno. Predno se je Ambrozij zavedel, je že izginil njegov spremljevalec v temi.

Ambrozij je bil sedaj vješt, in preteklo je nekaj časa, predno se je popolnoma zavedel svojega kritičnega položaja. Začel je na vso moč preklinjati in se rotiti nad spremljevalcem, ki ga je tako nesramno speljal, potem pa iskal izhoda.

Kar ga vzbudi iz težkih misli neko skrivnostno petje, ki je prihajalo iz globočine. Ambrozij se je približal odprtini. Na tleh pa je še gorela baklja ter že zelo slabo razsvetljevala grobne spomenike, njemu pa še vendar naznanjala, da se nahaja tukaj še drugo prebivališče mrtvih.

Petje, ki je prihajalo iz bližine, je bilo zelo preprosto, vendar resno in veličastno.

Ambrozij se je sklonil nad odprtino, poslušal ter razumel besede:

„Adstiterunt reges terrae et principes conveniunt in unum adversus Dominum et adversus Christum eius. (Vzdigujejo se kralji zemlje in knezi se posvetujejo zoper Gospoda in zoper njegovega maziljenca.) — Qui habitat in caelis, iridebit eos, et Dominus subsannabit eos. (On, ki prebiva v nebesih, se jim smeje, in Gospod se jim posmehuje.) — Dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae. (Dal Ti bom narode v dedščino in kraje zemlje v posest.)“ (Dalje prih.)

Iz celega sveta.

V enem mesecu porabili za 53 milijonov tobaka. Statistični urad avstrijske tobakne režije priobčuje ravnokar statistiko meseca aprila t. l. prodanih tobaknih izdelkov. Zvišanje cen tobaku množino proda, nega tobaka ni zmanjšalo, ampak celo povišalo. Meseca aprila t. l. je bilo cigar itd. prodanih za 7 milijonov kron več kakor meseca aprila l. l. Meseca aprila je bilo med drugim 185,808,453 cigar in 700,958.725 cigaret. Skupni dohodek iz vseh vrst tobaka je bil letos meseca aprila 52,794.675 kron, lani 45,536.417 K.

Največji človek na svetu umrl. Dne 20. nov. je umrl v starosti 34 let v Witebsku v Rusiji največji človek na svetu, Machnov. Meril je 2 m 36 cm. Bil je večji kakor svetopisemski Goljat.

Velika nesreča na zračni železnici se je dogodila v Novem Jorku v Ameriki. Kakor je znano, imajo tam tudi železnice v zraku, kojih tračnice so položene na visokih železnih odrih do 70 metrov od tal. Te dni sta trčila dva taka vlaka skupaj in nastala je visoko nad zemljo strahovita zmešnjava. Čez 10 oseb je bilo pobitih, vozovi so bili strahovito poškodovani in vsaka pomoč je bila radi visočine grozovito otežkočena.

Za 240.000 kron zlata ukradenega. Iz Trsta se je na parniku „Heluan“ odposlalo 40 zabojev zlata v Aleksandrijo. Zlato so oddale angleške banke egiptovskim bankam. Ko so pa zaboje na zunaj preiskali, je bilo vse v najlepšem redu, pečati so bili nedotaknjeni, tudi teža se je z voznimi listi vjemala; ko so pa 2 zaboja odprli, se je v njih mesto zlata nahajal svinec, ostali zaboji so bili pa pravilno z zlatom napolnjeni. V omenjenih dveh zabojih se je prvotno

nahajalo 10.000 funtov, to je 240.000 kron vredno zlato. Uvedli so najobširnejše poizvedbe.

Tatinski pes. Berolinska policija je prijela družbo vlomilcev, ki so vlomili v več izložbenih oken in katerim je vedno pomagal njihov pes. Pes je bil tako izučen, da je začel takoj renčati, če se je kdo približal, kadar so bili njegovi „gospodje“ na delu. Naposled je pa vendar ravno pes postal usodepoln za vlomilce. Policiji se je namreč zdelo čudno, da so vedno videli tega psa, kadarkoli je bilo kam vlomljeno. Policija je pričela poizvedovati po gospodarju tega psa ter na ta način zasledila vlomilce.

Pet roparjev vjetih. Iz Sarajeva poročajo, da se je posrečilo tamkaj zajeti 5 roparjev neke znane roparske družbe, ki šteje 10 članov. Pred kratkim so ti hudodelci pri nekem vlamu odnesli 30.000 K in za 5.000 K raznih dragocenih predmetov. Baje je eden teh razbojnikov neki bivši deželni uradnik.

Vojna in igrače. Iz Londona pišejo: Balkanska vojna je tako zelo navdušila angleške otroke za vse, kar je z vojno v zvezi, da so morali izdelovalci igrač, ki so imeli za Božič že velike zaloge igrač, zaposliti v zadnjem trenutku celo armado delavcev, da izdelajo nova naročila. Največji angleški tovarnarji so dobili te dni pred vsem naročila na vojne igrače. Igrača, ki jo že zdaj prodajajo, se imenuje „adece Turkov“. Bolgarski in turški vojak, oborožena z bodalom, si stojita nasproti. Če se navije enkrat pero, tedaj se pripravi Bolgar, da se vrže na Turka; če se navije trikrat drugo pero, tedaj se skuša Turak braniti. Končno pa pade majhni osmanski vojak na tla in zmagoviti Bolgar se vrže na njega. To igračo kupujejo v velikanskih množinah.

Nađvojvoda in kmetica. Nađvojvoda Avgust Oldenburški je pred kratkim slavil svojo 80letnico. O

njem pripovedujejo na Oldenburškem jako zanimiv dogodek in Oldenburžani ga ne nazivajo drugače nego „naš Avgust“. Nađvojvoda je s svojim samodrečem povozil in usmrtil kravo. Naslednjega dne je postal nađvojvoda po lastnico krave ter jo dal vprašati, koliko velja krava. Kmetica pa je odgovorila: „Moja krava povožena in mrtva —? Tega naš Avgust ni storil“, ter poslala slugo nazaj. Nađvojvoda je dal še enkrat vprašati kmetico. Tedaj je pa slabo naletel. Ko je sluga pojasnil ženi, da je vendarle Avgust povozil kravo, je zaklicala: „Če je bil to res naš Avgust, tedaj se mi smili, da je tako reven, da si ne more kupiti konj in da se mora voziti v smradljivcu. Jaz mu torej kravo darujem.“

Nečuvne sleparije uganjajo sedaj židovski agentje v Galiciji z ubogim ljudstvom, ki je bilo tako nespametno, da je dvignilo svoje prihranke iz hranilnic. Židovski agentje hodijo po deželi, sleparijo ljudi z različnimi poročili in dajejo za bankovce po 20 kron 13, 14 ali 16 kron, za bankovce po 50 kron pa 30 kron. Bankovce po 10 kron plačujejo ti sleparji s šestimi kronami. Oblasti so več židov zaprle. Take so posledice neumnosti. Človek si skoro ne more večje neumnosti misliti kakor je ta, da kdo iz strahu pred vojno dvigne svoj denar tam, kjer je bil popolnoma varen in ga nese domov, kjer mu prete tatovi, ogenj, izguba in sto drugih priložnosti. Najmanj, kar se nedvomno izgubi, so pa obresti. Kdor ima le malo treznega pomisleka, ne bo dvignil denarja iz hranilnice, kjer je tudi za časa vojne popolnoma varno naložen.

Iz hranilnice dvignjen denar. V Blanskem na Moravskem je iz strahu pred vojno dvignila neka kmetica 5100 kron iz hranilnice ter jih skrila v neko luknjo za dimnik. Ko je pogledala čez nekaj časa tje, ni bilo več denarja. Tatovi so jej ga ukradli.